

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

Republička radiodifuzna agencija objavila je 21. decembra uporedni pregled povreda Zakona o oglašavanju koje je njihova monitoring služba zabeležila kod nacionalnih emitera u oktobru 2010. i oktobru 2011. godine. U pratećoj informaciji navodi se da je sedam nacionalnih televizija u oktobru 2011. godine načinilo ukupno 114 prekršaja Zakona o oglašavanju, što je gotovo deset puta manje nego što je to bio slučaj u oktobru 2010. godine, kada je broj prekršaja iznosio 1099. RRA navodi da je tendencija smanjenja broja prekršaja vidljiva i u programima nacionalnih radijskih emitera. Agencija ovaj pozitivan pomak vidi kao rezultat procesa upoznavanja i edukovanja emitera o odredbama Zakona o oglašavanju sa kojim je započela u proleće 2009. godine i koji od tada neprekidno traje. Takođe, od januara 2010. godine RRA je počela da podnosi prijave protiv emitera zbog prekršaja u oglašavanju, i u nekim od tih slučajeva sudovi za prekršaje su izrekli milionske kazne. U saopštenju se navodi i da se RRA sa emiterima nalazi u dnevnom kontaktu u vezi sa svim situacijama koje zahtevaju dodatno tumačenje.

Iako su trendovi na koje RRA ukazuje nesumnjivo pozitivni, očigledno je da edukovanje emitera o odredbama Zakona o oglašavanju i dnevni kontakt sa njima nisu dovoljni. U tom smislu, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) je od RRA u decembru zatražila da RRA, u skladu sa članom 103. stav 4. Zakona o oglašavanju, donese bliža pravila o oglašavanju i sponzorstvu na televiziji i radiju. Propisivanje ovih pravila neophodno je iz više razloga. Prvo, čitav niz prekršaja Zakona o oglašavanju tiče se različitih pravila koja važe za specifične vrste ili žanrove programa. Republička radiodifuzna agencija nikada nije objavila kriterijume po kojima žanrovski razvrstava emisije. Ovo je izvor ozbiljne pravne nesigurnosti, zato što se često dešava da emiter i Radiodifuzna agencija isti program različito klasifikuju. Takođe, Republika Srbija je, nakon usvajanja Zakona o oglašavanju, ratifikovala i Evropsku konvenciju o prekograničnoj televiziji, a neka rešenja nacionalnog zakona i Evropske konvencije se razlikuju, u meri koja takođe pogoduje pravnoj nesigurnosti. Na posletku, bliža pravila o oglašavanju i sponzorstvu bila su neophodna i u drugim zemljama. Evropska unija ih je imala još od 2004. godine. Dakle, iako je za svaku pohvalu činjenica da je RRA sa emiterima u dnevnom kontaktu u vezi sa svim situacijama koje zahtevaju dodatno tumačenje,

nastavku postignutih pozitivnih trendova svakako bi doprinelo i donošenje detaljnih pisanih pravila, koja bi dodatno unapredila pravnu sigurnost u ovoj oblasti.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE (RATEL)

Aktivnosti Republičke agencije za elektronske komunikacije obrađene su, jednim delom, kroz odeljak o procesu digitalizacije.

DRŽAVNI ORGANI

3. MINISTARSTVO KULTURE, INFORMISANJA I INFORMACIONOG DRUŠTVA

Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva pokrenulo je 22. decembra javne konsultacije o Predlogu pravilnika o izmenama i dopunama pravilnika o prelasku sa analognog na digitalno emitovanje televizijskog programa i pristupu multipleksu u terestričkoj digitalnoj radiodifuziji (Pravilnik o digitalizaciji) i Predlogu odluke o izmenama strategije za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Republici Srbiji (Strategija digitalizacije). Predviđeno je da konsultacije traju do 5. januara 2012. godine. Više reči o samom tekstu Predloga pravilnika i Predloga odluke o izmenama Strategije digitalizacije, u delu ovog izveštaja koji se bavi procesom digitalizacije.

4. KOMISIJA ZA AUTORSKO I SRODNA PRAVA

Komisija za autorsko i srodna prava svojim mišljenjem od 5.12.2011. godine, našla je da Predlog Tarife naknada koju naplaćuje Organizacija muzičkih autora Srbije – Sokoj za emitovanje muzičkih dela na radio i televizijskim stanicama obuhvata prava za koja Sokoj ima dozvolu izdatu od strane Zavoda za intelektualnu svojinu, kao i da je određena u skladu sa pravilima za određivanje Tarife, propisanim Zakonom o autorskom i srodnim pravima. Na ovaj način okončan je tarifni spor koji je Asocijacija nezavisnih elektronskih medija, kao reprezentativno udruženje radiodifuznih emitera, vodila sa Sokojem oko tarife naknada. Podsetimo, Zakonom je predviđeno da tarifa mora da bude primerena vrsti i načinu iskorišćavanja autorskog dela, odnosno predmeta srodnog prava, da njen iznos mora da bude u srazmeri sa značajem koji za prihode korisnika ima iskorišćavanje predmeta zaštite sa repertoara organizacije, kao i da se prilikom određivanja tarife uzimaju u obzir tarife

kolektivnih organizacija država čiji je bruto društveni proizvod približne vrednosti bruto društvenom proizvodu Republike Srbije. Iz obrazloženja mišljenja Komisije proizilazi, međutim, da ona ove Zakonom propisane kriterijume nije cenila, već da se rukovodila navodima Sokoja da je njihov predlog tarife rukovođen „standardima za donošenje tarife [koji su] uglavnom opšteprihvaćeni u svetu i zasnivaju se na principima i preporukama Svetske organizacije za intelektualnu svojinu i CISAC-a“. Iz mišljenja se ne vidi o kojim principima i preporukama Svetske organizacije za intelektualnu svojinu i CISAC-a je u konkretnom slučaju reč. Tarifa podrazumeva naknade u rasponu od 2,20% do 4,20% od prihoda za emitovanje televizijskog programa, odnosno u rasponu od 2,50% do 4,50% od prihoda za emitovanje radijskog programa. ANEM je najavio da će podneti tužbu kojom će pokušati da u sudskom postupku dokaže da mišljenje Komisije nije zasnovano na zakonu. Ovo je bio prvi put da se nakon donošenja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2009. godine, tarifa naknada određivala shodno novim pravilima, i to kako onim koja se odnose na sam postupak utvrđivanja tarife, tako i materijalnopravnim, koja se odnose na njen sadržaj. Rezultat je, iako su radio i televizijske stanice od novog Zakona imale velika očekivanja, poražavajući. Od do sada važeće tarife, kojom emiteri nisu bili zadovoljni, nova je jeftinija samo za televizije koje u svom programu emituju manje od 10% muzike. Za sve ostale, osnovna nova tarifa je ista ili skuplja. Kao primer, navešćemo da je najviša naknada po staroj tarifi naplaćivana u iznosu od 3,50% prihoda emitera i za radio i za televiziju, dok je novom tarifom taj procenat porastao na 4,20% za televiziju, odnosno 4,50% za radio. Da li je do toga došlo povredom pravila utvrđenih Zakonom o autorskom i srodnim pravima iz 2009. godine, utvrdiće Upravni sud.